

KRZYSZTOF BURSKI SSP

EKLEZJALNY WYMIAR MISJI ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Życie konsekrowane, w skład którego wchodzi cały szereg stowarzyszeń, instytutów, zgromadzeń i zakonów, zajmuje szczególne miejsce we wspólnocie Kościoła. Od samego początku istnienia chrześcijaństwa nie brakuje mężczyzn i kobiet, którzy naśladowując Chrystusa pragną całe swoje życie oddać Bogu ślubując Mu posłuszeństwo, ubóstwo i czystość. Poprzez konsekrację zakonną, która pełniej wyraża konsekrację chrzcielną (DZ 5), stają się oni miłą Bogu ofiarą dla rozwoju Królestwa Bożego i zbawienia świata.

W posynodalnej adhortacji *Vita consecrata* papież Jan Paweł II podkreślał, że „życie konsekrowane znajduje się w samym sercu Kościoła jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji” (VC 3), ponieważ „wyraża najgłębszą istotę powołania chrześcijańskiego” (DM 18) oraz dążenie całego Kościoła-Oblubienicy do zjednoczenia z jedynym Oblubieńcem (KK 44). Pod pojęciem „misja” należy tutaj rozumieć zbawcze posłannictwo Chrystusa, które jest kontynuowane w Kościele i przez Kościół, i w którym ma swoje uczestnictwo także życie konsekrowane. Pewnym odpowiednikiem słowa „misja” jest termin „apostolstwo”, który w sensie ścisłym oznacza konkretną działalność właściwą dla instytutów zakonnych. Innym pojęciem, które oddaje sens misji, jest słowo „ewangelizacja”, rozumiane szeroko jako przepowiadanie Ewangelii¹ Misja oznacza bardziej uczestnictwo w posłuszeństwie Chrystusa, który ofiarował się Ojcu za życie świata, a konsekwencją tego stanu rzeczy jest działalność ewangelizacyjna, realizowana poprzez różne akcje apostolskie.

Dr KRZYSZTOF BURSKI SSP – adiunkt Katedry Historii Duchowości w Instytucie Teologii Duchowości KUL, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin; adres do korespondencji: ul. Laury 1, 20-712 Lublin; e-mail: kburski@paulus.pl

¹ Por. S. T. Z a r z y c k i, *Apostolski charakter życia zakonnego*, w: *Vita consecrata. Adhortacja. Tekst i komentarze*, red. A. J. Nowak, Lublin 1999, s. 384.

Należy mieć na uwadze, że oba te elementy są ze sobą życiodajnie zespolone. Misja jest życiodajnym korzeniem dla akcji apostołskiej. Z kolei akcja apostołska karmi się mocą misji otrzymanej od Chrystusa poprzez Kościół²

Życie konsekrowane potrzebne jest Kościołowi dla zachowania ostrości paradoksu Ewangelii i dla szczególnego ukazania obłubieńczej natury Kościoła (VC 105). Z tej funkcji życia konsekrowanego w Kościele wynika jego znaczenie misyjne, jako zdolność uobecniania tej formy życia, którą wybrał Chrystus (por. VC 29). W ten sposób, poprzez profesję rad ewangelicznych, misja życia konsekrowanego wpisuje się w misję całego Kościoła i będąc kontynuacją misji samego Chrystusa dzięki niej czerpie swą zbawczą moc.

Przedmiotem niniejszej refleksji będzie ukazanie eklezjalnego wymiaru misji życia konsekrowanego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na jego zakorzenienie w tajemnicy Kościoła oraz na duchowe i profetyczne znaczenie apostołskiej działalności osób konsekrowanych.

I. ŻYCIE KONSEKROWANE W TAJEMNICY KOŚCIOŁA

Życie konsekrowane jest głęboko zakorzenione w tajemnicy Kościoła. Eklezjalny wymiar życia konsekrowanego widoczny jest szczególnie w stwierdzeniach Magisterium Kościoła. Sobór Watykański II naucza, że „stan zakonny [...] należy nienaruszalnie do życia i świętości Kościoła” (KK 44). Z kolei Jan Paweł II stwierdza wyraźnie, że „życie konsekrowane, obecne w Kościele od samego początku, nigdy nie zaniknie jako jego niezbywalny i konstytutywny element, ponieważ wyraża samą jego naturę” (VC 29). Oznacza to, że życie konsekrowane należy rozumieć jako stan życia współkonstytuujący Kościół Chrystusowy razem ze stanem życia ludzi świeckich i stanem kapłańskim³

Znamienną cechą natury Kościoła jest świętość płynąca z jego związku z Chrystusem i z uświęcającej mocy Ducha Świętego (KK 44). Świętość Kościoła ma się wyrażać we wszystkich jego członkach dążących do doskonałej miłości, a w sposób szczególny ma być widoczna w praktyce rad ewangelicznych (KK 39). Jako że osoby praktykujące rady ewangeliczne odtwarzają

² J. K a l n i u k, *Formacja do misji Kościoła*, „Życie Konsekrowane” 1(1997), s. 25.

³ W. S ł o m k a, *Eklezjalny rys życia konsekrowanego*, w: *Vita consecrata. Adhortacja. Tekst i komentarze*, s. 217.

niejako w swoim życiu cechy stanowiące podobieństwo Kościoła do Chrystusa, cały Kościół w osobach konsekrowanych przeżywa także rady ewangeliczne (por. KK 45). Wynika stąd, że życie konsekrowane, jako szczególny sposób realizowania osobistej świętości, jest równocześnie wspieraniem świętości całego Mistycznego Ciała Chrystusa, a osoba konsekrowana poświęcona Jezusowi Chrystusowi, poświęcona jest przez to samo służbie Kościołowi⁴. Życie konsekrowane jest zatem charyzmatem, którego Bóg udzielił swemu ludowi dla pomnożenia jego świętości. Ono „najpełniej urzeczywistnia cel Kościoła, to znaczy uświęcenie ludzkości” (VC 32) i w tym sensie można stwierdzić, że stanowi ono także awangardę chrześcijańskiej duchowości⁵.

Stąd zaproszenie ze strony Ojców soborowych, aby wszystkie instytuty brały aktywny udział w życiu Kościoła (DZ 2), a także czuły się współodpowiedzialne za cały Kościół (por. KK 44-46; DZ 1). Osoby konsekrowane mają być świadkami Chrystusa w łączności z Kościołem i wraz z Nim mają wypełniać swoje powołanie (KK 44) dla dobra całej wspólnoty.

1. Misyjna natura Kościoła i życia konsekrowanego

Od początku dziejów zbawienia Bóg powoływał niektórych ludzi do pełnienia wyznaczonej przez Niego misji. Byli wśród nich patriarchowie, sędziowie, prorocy, królowie. W decydującym momencie historii Bóg posłał na świat swojego Syna, Jezusa Chrystusa, aby ludzie mieli życie, i mieli je w obfitości (por. J 10, 10). Chrystus powołał apostołów do kontynuowania Jego dzieła odkupienia w Kościele i przez Kościół. Na przestrzeni wieków powstało wiele różnych form apostołowskiej działalności misyjnej, wśród których szczególną rolę odegrały inicjatywy zakonne.

Sobór Watykański II naucza, że „Kościół pielgrzymujący jest misyjny ze swej natury, ponieważ swój początek bierze wedle planu Ojca z posłania (*ex missione*) Syna i z posłania Ducha Świętego” (DM 2). Bóg w Trójcy Świętej Jedyńy stanowi ostateczną rację i źródło nie tylko misyjnej natury Kościoła, ale także jego samego istnienia. Oznacza to, że misja Kościoła ma swoje uzasadnienie w samej Trójcy Najświętszej, albowiem ostatecznym celem tejże misji jest doprowadzenie ludzi do uczestnictwa w życiu Bożym (DM 2). O tej

⁴ J. M i s i u r e k, *Charyzmatyczny wymiar życia konsekrowanego*, „Życie Konsekrowane” 1(1998), s. 26.

⁵ M. C h m i e l e w s k i, *Życie konsekrowane awangardą duchowości chrześcijańskiej w Trzecim Tysiącleciu*, „Życie Konsekrowane” 1(2001), s. 27.

prawdzie przypomina Jan Paweł II mówiąc, że Sobór Watykański II „podkreślił «misyjność» Kościoła, opierając ją w sposób dynamiczny wprost na misji trynitarnej” (RMis 1).

Głęboki sens trynitarne wymiaru misji zawarty jest w słowach Jezusa: „Jak Ty mnie posłałeś na świat, tak i ja ich na świat posłałem” (J 17, 18). Posłanie uczniów na świat, aby szli i owoc przynosili, jest przedłużeniem misji Chrystusa, która ma swój początek w Ojcu. Warto tutaj zauważyć pewną sukcesywność misji: Ojciec – Syn – uczniowie, której przypieczętowaniem jest dar Ducha Świętego. Duch posłany przez Chrystusa kieruje misyjną działalnością Kościoła, prowadząc go ku coraz głębszemu rozumieniu tajemnicy odkupienia i całej Bożej rzeczywistości. Duch Święty jest głównym inspiratorem „dróg misyjnych” oraz autorem wiary i przemiany, jaka dokonuje się w ludzkich sercach pod wpływem usłyszanego i przyjętego słowa Bożego. Dlatego papież Paweł VI nazwał Ducha Świętego „duszą Kościoła” i „głównym sprawcą ewangelizacji” (EN 75), a Jan Paweł II mówił o Nim jako o nadrzędnym podmiocie całego misyjnego dzieła Kościoła (por. RMi 21; 30). Poczyciel jest tym, który przenika, daje natchnienie, uzdalnia do misji. On formuje i posyła również osoby konsekrowane: „To Duch prowadzi wspólnoty życia konsekrowanego ku wypełnieniu ich misji w służbie Kościołowi i całej ludzkości, zgodnie z ich własną pierwotną inspiracją” (VC 42). Dzięki Duchowi Świętemu życie konsekrowane jawi się jako przestrzeń, w której doprowadza On do końca misję Chrystusa „poprzez różnorakie charyzmaty” (VC 111).

Jan Paweł II podkreśla, że „misyjność jest wpisana w samo serce każdej formy życia konsekrowanego” (VC 25). Zwłaszcza trzeci rozdział wspomnianej adhortacji pt. *Servitium caritatis – życie konsekrowane objawieniem Bożej miłości w świecie* ukazuje życie konsekrowane jako misję Kościoła i w Kościele (VC 72-103). Osoby konsekrowane mają udział w misji Chrystusa i Kościoła zarówno na mocy samej konsekracji, jak i poprzez „życie braterskie we wspólnocie dla misji” (VC 72). Wynika stąd pewna zależność: im więcej dana osoba czy wspólnota oddana jest wyłącznie Ojcu, im bardziej upodobniona jest do Chrystusa i otwarta na Ducha Świętego, tym bardziej przyczynia się do odnowy oblicza świata, a to oznacza, że tym bardziej jest skuteczna pod względem misyjnym⁶

⁶ Komisja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego przy Konferencji Episkopatu Polski, *Misja życia konsekrowanego*, List pasterski na niedzielę 30 stycznia 2000 r., nr 1, <http://www.episkopat.pl/?a=dokumentyKEP&doc=konsekrowanego>. Data cytowania: 21.07.2007.

2. Jedność misji Kościoła i misji życia konsekrowanego

Sobór Watykański II naucza, że życie zakonne jest ściśle powiązane z działalnością misyjną Kościoła i z jego apostołstwem. Skoro bowiem samo „powołanie chrześcijańskie jest z natury swojej również powołaniem do apostołstwa” (DA 2), to tym bardziej konsekracja zakonna, która swymi „korzeniami sięga głęboko w konsekrację chrztu i pełniej ją wyraża” (DZ 5), zobowiązuje jeszcze bardziej do całkowitego oddania się Bogu i Kościołowi na apostołską służbę⁷ Jeszcze dobitniej wyraża tę prawdę Jan Paweł II zauważając, że „powszechne powołanie do świętości jest ściśle związane z *powszechnym powołaniem do działalności misyjnej*: każdy wierny powołany jest do świętości i do działalności misyjnej” (RMis 90).

Eklezjalny charakter misji życia konsekrowanego wypływa więc z samej natury tegoż życia, a także z właściwie przeżywanej świadomości eklezjalnej. Świadomość ta powinna znajdować swój wyraz w eklezjalnej komunii, która jest dla świata jednym z istotnych kryteriów wiarygodności Kościoła⁸ Życie w komunii staje się bowiem „znakiem dla świata i przyciągającą siłą, która prowadzi do wiary w Chrystusa. [...] W ten sposób owa komunია otwiera się na dzieło misyjne, więcej, sama staje się misją” (ChL 31). Stąd też można mówić o „komunii misyjnej” (ChL 32). Trzeba jeszcze zauważyć, że pojęcie „komunia eklezjalna” zakłada podwójne odniesienie: wertykalne (komunia z Bogiem) i horyzontalne (komunia między ludźmi). Nie ma bowiem prawdziwej wspólnoty pomiędzy ludźmi, jeżeli najpierw nie będzie głębokiego zjednoczenia z Bogiem⁹

Misji życia konsekrowanego powinna więc przewodzić ignacjańska zasada: *sentire cum Ecclesia*. Chodzi tutaj przede wszystkim o uczestnictwo „we wszystkich wymiarach życia kościelnego oraz gorliwe posłuszeństwo pastorzom, zwłaszcza biskupowi Rzymu” (VC 46). Szczególnym wyrazem komunii eklezjalnej jest troska osób konsekrowanych o zachowanie wierności „umysłu i serca” wobec nauczania biskupów, co ma wielkie znaczenie dla całego Ludu Bożego (VC 46) i dla zachowania jedności Kościoła w jego posłannictwie, albowiem „wyzwania misyjne są tak wielkie, że nie można ich skutecznie

⁷ J. M i s i u r e k, *Vita consecrata w świetle nauczania Soboru Watykańskiego II o życiu zakonnym*, w: *Vita consecrata. Adhortacja. Tekst i komentarze*, s. 165.

⁸ S ł o m k a, *Eklezjalny rys życia konsekrowanego*, s. 219.

⁹ M. C h m i e l e w s k i, *Życie konsekrowane – znak i manifestacja prorockiej misji Kościoła*, „Życie Konsekrowane” 4(2000), s. 31.

podjąć bez współpracy wszystkich członków Kościoła, zarówno w sferze rozeznania, jak i działania” (VC 74)¹⁰

W myśl nauczania Soboru, podstawą działalności misyjnej zakonów jest ich związek z Chrystusem i Kościołem. Ze względu na dzieło odkupienia Jezus Chrystus stał się głównym „przedmiotem” wiary i misyjnego przepowiadania Kościoła. Można powiedzieć, że nie ma misji bez Chrystusa, albowiem tylko w Chrystusie udział w misji znajduje swoje ostateczne uzasadnienie. Jezus Chrystus jest pierwszym i najbardziej skutecznym „misjonarzem”, ponieważ nie tylko głosił zbawienie, ale przede wszystkim stał się Zbawicielem. Tak jak On oddał swoje życie Ojcu, pełniąc do końca Jego wolę, w ten sam sposób ma wypełniać swoje powołanie osoba konsekrowana: „W takiej mierze, w jakiej życie osoby konsekrowanej jest oddane wyłącznie Ojcu (por. Łk 2, 49; J 4, 34), opanowane przez Chrystusa (por. J 15, 16; Ga 1, 15-16) i ożywiane przez Ducha (por. Łk 24, 49; Dz 1, 8; 2, 4), współdziała ona skutecznie z misją Pana Jezusa (por. J 20, 21), przyczyniając się w ten sposób niezwykle głęboki do odnowy świata” (VC 25).

Misja osoby konsekrowanej bez Chrystusa stałaby się jedynie formą bez treści. „Dzięki konsekracji i całkowitemu oddaniu się Panu osób konsekrowanych widzialna staje się miłująca i zbawcza obecność Chrystusa – konsekrowanego przez Ojca i posłanego, aby spełnić misję” Osoby konsekrowane, „pozwalając się «zdobyć» przez Chrystusa (por. Flp 3, 12), okazują gotowość, by w pewien sposób stać się przedłużeniem Jego człowieczeństwa” Toteż konsekracja wymownie świadczy o tym, że „im bardziej żyje się Chrystusem, tym lepiej można Mu służyć w bliźnich, stając w pierwszej linii frontu misyjnego i podejmując największe nawet ryzyko” (VC 76).

Osoba konsekrowana powinna więc zawsze pamiętać, że nie żyje dla siebie samej, zakonu czy instytutu, lecz przede wszystkim dla Boga. Jak pisze H. U. von Balthasar, „oddanie się człowieka w stanie zakonnym idzie ku Bogu: aby życie jego mogło być użyte dla dzieła zbawienia wszystkich bliźnich. Nikt, kto myśli po chrześcijańsku, nie wstępuje do zakonu, aby się samemu doskonalić, lecz aby w doskonalszy sposób – razem z Chrystusem – być rozporządzalnym dla wszystkich braci”¹¹ Tylko wtedy świadectwo

¹⁰ Natomiast zdaniem M. Nowaka, „środowiska zakonne czują się nie tylko samodzielne, ale prawie samowystarczalne. Ludzie w nich uformowani są psychicznie dalecy od wizji całości i tych, którzy służą jedności. W swej służbie apostolskiej czują się bardziej związani ze swym prowincjałem, niż z biskupem”; t e n ż e, *O nowy model życia zakonnego w Kościele*. „Życie Konsekrowane” 4(1998), s. 53.

¹¹ *W pełni wiary*, tł. J. Fenrychowa, Kraków 1991, s. 424.

braterskiej miłości wspólnoty „stanie się podporą i nadzieją dla duchowo znużonego człowieka naszych czasów. I tak świat naszej epoki przyjmie Ewangelię nie od jej głosicieli zgnębionych lub pozbawionych nadziei, lecz od sług Ewangelii, których życie jaśnieje zapałem i którzy pierwsi zaczerpnęli swą radość od Chrystusa (por. *Redemptionis donum*, nr 16)”¹²

Z drugiej strony prawdą jest, że misja konsoliduje wspólnotę. „Podobnie jak «wiara umacnia się, gdy jest przekazywana» (RMis 2), tak i misja umacnia życie konsekrowane, budzi w nim nowy entuzjazm i nową motywację, ożywia jego wierność” (VC 78). Dlatego, aby ożywić wspólnotę, wlać nowego ducha w jej członków, konieczne jest wyjście poza samych siebie, wyjście z ochronnej „skorupy” instytucjonalnej, która często zamiast chronić wspólnotę, doprowadza ją do starczego skrępowania¹³

Jan Paweł II podkreśla, że „Kościół pilnie potrzebuje takich wspólnot braterskich, które samym swoim istnieniem wnoszą wkład w nową ewangelizację, ponieważ w konkretny sposób ukazują owoce «nowego przykazania»” (VC 45). Świadczenie miłości, wzajemnego szacunku i zrozumienia na wzór Chrystusa, w którym jest doskonała zgodność pomiędzy słowami i czynami, pozwala dostrzec Dobroć i Piękno Boga. Stąd można powiedzieć, że samo istnienie życia konsekrowanego jest już misyjnym świadectwem wskazującym na Boga, a tym samym na powołany przez Niego Kościół.

II. ŻYCIE DUCHOWE DUSZĄ MISJI ŻYCIA KONSEKROWANEGO

Działalność misyjna domaga się misyjnej duchowości. Stwierdza to jednoznacznie Jan Paweł II w encyklice *Redemptoris missio*: „Działalność misyjna wymaga specyficznej duchowości odnoszącej się w szczególności do tych, których Bóg powołał, aby byli misjonarzami” (RMis 87). Przez działalność misyjną należy rozumieć tutaj przede wszystkim działalność Kościoła, której zasadniczym celem jest głoszenie Ewangelii Chrystusa w środowisku, które jej (jeszcze) nie zna, i gdzie Kościół, wspólnota wierzących w Chrystusa, nie zapuścił jeszcze korzeni; ale także tam, gdzie wspólnoty chrześcijań-

¹² J a n P a w e ł II, *Przemówienie do zakonników i zakonnice w Katedrze Prymasowskiej św. Katarzyny w Utrechcie*, 12 V 1985, nr 8, w: *Jan Paweł II w Krajach Beneluksu 11 V 1985-21 V 1985 i w Liechtensteinie 8 IX 1985. Przemówienia i homilie*, Warszawa 1987, s. 68.

¹³ J. A. G ó m e z, *Od odnowy do refundacji*, „Życie Konsekrowane” 1(1996), s. 51.

skie nie mają jeszcze odpowiednich i solidnych struktur kościelnych (por. RMis 3) albo też, istniejąc już od dawna, znajdują się w stanie pewnego zastoju i osłabienia (por. DM 19)¹⁴

Misyjny charakter duchowości życia konsekrowanego „wyraża się przede wszystkim w życiu pełnym uległości Duchowi Świętemu”, tak aby pozwolić Mu się kształtować wewnątrz i w ten sposób coraz bardziej upodabniać się do Chrystusa (RMis 87). Duch Święty daje głębsze i pełniejsze poznanie Chrystusa i uzdalnia człowieka do tego, aby z odwagą wyznawał i głosił Jego imię „wszystkim narodom” (por. Mt 28, 19). To Duch Święty kieruje ludzkie serca ku Chrystusowi i wzbudza głęboką miłość ku Niemu, a także gotowość przyjęcia wszystkich konsekwencji tej miłości. Dzięki Duchowi Świętemu osoba jest zdolna pójść za Chrystusem „drogą cierpienia i upokorzenia” (RMis 87), w całkowitym ogołoceniu siebie, które rodzi się z miłości i prowadzi aż po Krzyż. Albowiem – jak podkreśla Jan Paweł II – „misje przebywają tę samą drogę i doprowadzają do stóp Krzyża” (RMis 88).

Ponieważ głównym „promotorem” działalności misyjnej Kościoła jest Duch Święty, zatem osoby konsekrowane powinny być świadome tego, że nawet ich największe poświęcenie będzie całkiem bezowocne, jeśli zabraknie mocy Ducha Świętego. Żaden apostołat, nawet najbardziej nowoczesny i prężny, nie zastąpi nigdy dyskretnego działania Ducha Świętego (por. EN 75). Święty Paweł, Apostoł Narodów, był o tym głęboko przeświadczony, kiedy pisał, że na nic się zda misyjny trud siania i podlewania, jeśli zabraknie mocy Tego, który daje wzrost: „Ja siałem, Apollos podlewał, lecz Bóg dał wzrost. Otóż nic nie znaczy ten, który sieje, ani ten, który podlewa, tylko Ten, który daje wzrost – Bóg” (1 Kor 3, 6-7). Dlatego życie duchowe, rozumiane jako „życie w Chrystusie, życie według Ducha Świętego”, ma być przez osoby konsekrowane stawiane na pierwszym miejscu. Od tego zależy „apostolska owocność instytutu, ofiarność jego miłości do ubogich, a także jego zdolność przyciągania powołań spośród nowych pokoleń” (VC 93).

Uległość Duchowi Świętemu rodzi się przede wszystkim na modlitwie i jest owocem kontemplacji tajemnicy Wcielenia Syna Bożego, który „przyszedł na świat zbawić grzeszników” (1 Tm 1, 15). Bardzo znamienne brzmią słowa Jana Pawła II, który zwracał uwagę, że każda osoba zaangażowana w działalność misyjną powinna być „człowiekiem modlitwy kontemplacyjnej i czynu”, albowiem ten, kto „nie oddaje się kontemplacji, nie może głosić Chrystusa w sposób wiarygodny” (RMis 91). Z kolei papież Benedykt XVI

¹⁴ Por. A. Wołanin, *Duchowość misyjna*, „Życie Duchowe” 21(2000), s. 18.

przypomina, że chociaż „osoby konsekrowane pełnią wiele posług w dziedzinie wychowania, troski o biednych, nauczania czy czuwania przy chorych, jednak tych form aktywności nie traktują jako głównego celu swego życia, gdyż – jak podkreśla to Kodeks Prawa Kanonicznego – *pierwszym i szczególnym obowiązkiem wszystkich osób konsekrowanych jest kontemplowanie Bożych prawd i stałe zjednoczenie z Bogiem na modlitwie* (kan. 663, § 1)”¹⁵

Modlitwa ma być dla osób konsekrowanych „duszą apostołatu”, aczkolwiek z drugiej strony należy pamiętać o tym, że również „apostołat ożywia i pobudza modlitwę” (VC 67). Tę ścisłą współzależność życia duchowego i apostołostwa wskazuje na przykładzie sceny przemienienia Chrystusa na Górze Tabor (por. VC 14-16). Przemieniające doświadczenie obecności Boga w życiu osoby konsekrowanej ma być dla niej źródłem radykalnego zaangażowania w działalność ewangelizacyjną. Dlatego zgodnie z napomnieniem św. Pawła (1 Tes 5, 17), Kościół wzywa osoby konsekrowane do nieustannej modlitwy, zwłaszcza poprzez medytację słowa Bożego i codzienny udział w sakramencie Eucharystii, aby w ten sposób pogłębiało się ich doświadczenie Boga i komunii z Chrystusem (por. VC 95)¹⁶ Wezwanie do świętości, które jest tak radykalnie przeżywane w życiu konsekrowanym, „może być rozwijane jedynie w *milczeniu i adoracji* przed obliczem nieskończonej transcendencji Boga” (VC 38).

W tym kontekście należy wspomnieć o wielkim uznaniu, z jakim Jan Paweł II wypowiada się na temat monastycyzmu wschodniego, który „szczególnie ceni sobie nawrócenie, wyrzeczenie się siebie i skrucę serca, dążenie do *hezychii*, czyli wewnętrznego pokoju i nieustanną modlitwę, post i czuwania, walkę duchową i milczenie, paschalną radość z obecności Pana i z oczekiwania na Jego ostateczne przyjście, ofiarę z siebie i ze swych majątkości, przeżywaną w świętej wspólnocie klasztornej lub w pustelniczej samotności” (VC 6).

W życiu modlitwy niemniej ważną rolę odgrywają wspólnoty kontemplacyjne, którym powierzona została troska o „duchowy ekumenizm modlitwy, nawrócenia serc i miłości” Ich „całkowite oddanie się temu, co jedynie konieczne (por. Łk 10, 42), kultowi Bożemu i modlitwie wstawienniczej o zbawienie świata, a zarazem ich świadectwo życia ewangelicznego zgodne

¹⁵ B e n e d y k t XVI, Orędzie na 43. Światowy Dzień Modlitw o Powołania, 7 maja 2006, <http://www.b16.pl/dokumenty/775,powolania.html>. Data cytowania: 23.07.2007.

¹⁶ Por. J. M. P o p ł a w s k i, *Znaczenie modlitwy w życiu zakonnym*, w: *Vita consecrata. Adhortacja. Tekst i komentarze*, s. 343-353.

z własnymi charyzmatami”, ma być dla wszystkich „bodźcem do życia na obraz Trójcy Świętej – w jedności” (VC 101).

Modlitwa pełni niezastąpioną rolę także w dziele ewangelizacji kultury, które Kościół powierza osobom konsekrowanym. Poprzez kontemplację i modlitwę mają one poszukiwać „obecności Boga i Jego działania w złożonej rzeczywistości współczesnego świata” (VC 98). W działalności apostołskiej należy kierować się zasadą: „Trzeba ufać Bogu tak, jakby wszystko zależało tylko od Niego, ale i pracować niestrudzenie, jakby wszystko zależało tylko od nas” Toteż „powołani powinni do głębi przejąć się potrzebami całego świata i ogarnąć je szczerą modlitwą, a jednocześnie gorliwie działać w dziedzinach objętych charyzmatem założycielskim” (VC 73).

Podsumowując tę część refleksji, dotyczącą duchowego fundamentu działalności misyjnej, warto przytoczyć słowa Jana Pawła II wygłoszone na spotkaniu z osobami zakonnymi w Utrechcie, w których jeszcze raz podkreślał konieczność modlitwy i prymatu Boga: „Kościół potrzebuje nie tyle pracy zakonników, ile ich obecności; oni w sposób szczególny uczestniczą w sakramentalnym charakterze Ludu Bożego; na swój sposób ukazują rozmaite aspekty Ewangelii. Przede wszystkim przez życie modlitwy, przez osobisty i wspólnotowy dialog z Tym, który ma pozostawać pierwszym i najważniejszym rozmówcą w ich dniach wypełnionych pracą, przypominają współczesnym, że przerwa w pracy poświęcona na prawdziwą adorację jest owocniejsza niż jakakolwiek działalność, nawet apostołska. Nauczanie religii, głoszenie i duszpasterstwo nie będą skuteczne, jeżeli nie będzie towarzyszyć im świadectwo ludzi wewnętrznie zjednoczonych z Bogiem”¹⁷ Tak więc udział osób konsekrowanych w misyjnym posłannictwie Kościoła najpełniej wyraża się w głębi ich życia duchowego. Z niego pochodzi owa „duchowa płodność”, która znajduje swoje uzewnętrznienie w podejmowaniu różnorodnych dzieł apostołskich¹⁸

¹⁷ J a n P a w e ł II, *Przemówienie do zakonników i zakonnice w Katedrze Prymasowskiej św. Katarzyny w Utrechcie*, 12 V 1985, nr 3, w: *Jan Paweł II w Krajach Beneluksu...*, s. 66.

¹⁸ Por. C h m i e l e w s k i, *Życie konsekrowane – znak i manifestacja prorockiej misji Kościoła*, s. 33.

III. PROFETYCZNY CHARAKTER MISJI ŻYCIA KONSEKROWANEGO W KOŚCIELE

Charakter prorocki jest wpisany w samą naturę życia konsekrowanego i jest szczególną formą uczestnictwa w funkcji profetycznej Chrystusa, którego Ojciec namaścił Duchem Świętym i ustanowił Kapłanem, Prorokiem i Królem (por. KKK 783). Postawa prorocka jest nieodłącznie przypisana życiu konsekrowanemu, gdyż wynika „z typowego dlań radykalizmu w naśladowaniu Chrystusa i z jego poświęcenia się misji” (VC 84)¹⁹ Zdecydowane świadectwo prorockie osób konsekrowanych jest pilnie potrzebne w świecie, „gdzie ślady Boga wydają się często zatarte” (VC 85). Jak podkreśla Jan Paweł II, „jego przedmiotem powinno być przede wszystkim pierwszeństwo Boga i dóbr przyszłych, czego przejawem jest naśladowanie Chrystusa czystego, ubogiego i posłusznego, całkowicie oddanego chwale Ojca oraz miłości do braci i siostr” (VC 85).

Jako że misja prorocka życia konsekrowanego odnosi się bezpośrednio do trzech rad ewangelicznych, czystości, ubóstwa i posłuszeństwa, zadaniem osób konsekrowanych jest ukazywanie i świadczenie w pełnym świetle ich głębokiego sensu antropologicznego i zbawczego. Rady ewangeliczne nie sprzeciwiają się naturze człowieka, jego konstrukcji somatyczno-psychiczno-duchowej. Nie są zaprzeczeniem wartości związanych z płciowością, pragnieniem dysponowania dobrami materialnymi czy samodzielnego decydowania o sobie. Wyżej wymienione skłonności mają swe źródło w naturze ludzkiej i dlatego same w sobie są dobre, złe jest natomiast ich nadużywanie. Osoba konsekrowana wezwana jest zatem do rozwijania w sobie daru rad ewangelicznych, gdyż przez to objawia się jej prorocka moc. Poprzez własne uświęcenie wskazuje ludzkości drogę „duchowej terapii”, w której podkreśla względność dóbr stworzonych i w jakimś stopniu czyni widzialnym niewidzialnego Boga (por. VC 87).

¹⁹ W związku z kryzysem powołań do życia zakonnego Jan Paweł II zauważał, że nie należy przypisywać tego faktu „brakowi wielkoduszności młodzieży, lecz raczej temu, że w życiu zakonnym nie jest dostatecznie widoczny profetyczny znak obecności Boga, będący podstawowym wymiarem tego życia”; t e n ż e, *Przemówienie do zakonników i zakonnice w Katedrze Prymasowskiej św. Katarzyny w Utrechcie*, 12 V 1985, nr 2, w: *Jan Paweł II w Krajach Beneluksu...*, s. 66.

1. Postawa prorocka

Prorok to człowiek, który słucha tego, czego inni nie słyszą. Więcej: on musi to, co usłyszał, podać dalej, ponieważ tego żąda od niego Bóg. Prorok jest więc szczególnym narzędziem komunikacyjnym między Bogiem a człowiekiem, jakąś – można powiedzieć – pocztą elektroniczną Bożego serwera, nadaną do wszystkich odbiorców. Trzeba tylko to przesłanie otworzyć, a tam jest napisane – każdemu pokoleniu na nowo – kim jest Adresat i czego oczekuje od odbiorcy²⁰

Do zadań proroka z pewnością należy ostrzeżenie przed grożącym złem. W imię miłości prorok powinien głosić Prawdę, nawet tę bolesną czy niepopularną w danym otoczeniu; ma wprowadzać światło tam, gdzie panuje mrok grzechu (por. Ef 5, 8b-11. 13). Jednak prorok ma nie tylko piętnować, ale i poszukiwać nowych dróg realizacji Ewangelii w historii; ma być wrażliwy na znaki czasu i ukazywać drogę prowadzącą do Królestwa Bożego (por. VC 84). W ten sposób przyczynia się do budowy Chrystusowego Kościoła: „Ten, kto mówi językiem, buduje siebie samego, kto zaś prorokuje, buduje Kościół” (1 Kor 14, 4).

Proroctwo ma sens jedynie w głębokiej zażyłości z Bogiem w Trójcy Świętej Jedynym; jedynie w tej przestrzeni przynosi zbawcze owoce. W życiu już tak jest, że po owocach poznaje się dobre dzieła czy dobrych ludzi. W kontekście prorockiego świadectwa Jezus przestrzega: „Strzeżcie się fałszywych proroków, którzy przychodzą do was w owczej skórze, a wewnątrz są drapieżnymi wilkami. Poznacie ich po owocach” (Mt 7, 15-16a).

Prorok ma być w nieustannej łączności z Chrystusem i do Niego ma się upodabniać. W Chrystusie transcenduje on kulturę, swoje rodzinne wychowanie, przynależność terytorialną, społeczną i staje ponad tym wszystkim. W Chrystusie, który też często nie był rozumiany, wystawia się na niezrozumienie środowiska, w którym wyrósł. W swym dynamicznym widzeniu rzeczywistości wyprzedza on statyczną tradycję, zwyczaje, prawa. Czysty, ubogi i posłuszny staje się znakiem sprzeciwu „konserwatywnej” części społeczności: „Zaprawdę, powiadam wam: żaden prorok nie jest mile widziany w swojej ojczyźnie” (Łk 4, 24).

²⁰ *Misja życia konsekrowanego*, nr 2. Jak podkreśla P. Liszka, „życie zakonne powinno być słowem Boga do ludzi”; t e n ż e, *Oczekiwania Kościoła i świata wobec życia zakonnego dziś*, „Życie Konsekrowane” 2(1998), s. 61.

Dlatego prorocstwo wymaga głębokiego heroizmu. Jest niesieniem codziennego krzyża – często pośród upadków, pogardy i niezrozumienia. Taka postawa wymaga konsekwencji i ciągłego otwarcia na Ducha Świętego. Św. Paweł napisze: „Nikt [...] nie może powiedzieć bez pomocy Ducha Świętego: «Panem jest Jezus»” (1 Kor 12, 3). W postawie prorockiej nie można „zapomnieć” komu się służy: „Do każdego więc, który się przyzna do Mnie przed ludźmi, przyznam się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie. Lecz kto się Mnie zaprze przed ludźmi, tego zaprę się i Ja przed moim Ojcem, który jest w niebie” (Mt 10, 32-33).

Postawa prorocka jest głęboko wpisana w naturę życia konsekrowanego, gdyż podobnie jak ono ma radykalny charakter. Życie konsekrowane ma być w świecie „znakiem sprzeciwu” Nie chodzi tutaj o sprzeciw wobec człowieka, „lecz wobec tego, co we współczesnym społeczeństwie nieludzkie; nie przeciw nowoczesnemu światu ludzkiemu, lecz po to, by ten świat zbawić”²¹ Aby być znakiem sprzeciwu, osoby konsekrowane nie mogą kierować się w swym postępowaniu względami ludzkimi, lecz tylko Prawdą Objawioną, jak czynił to św. Paweł: „A zatem teraz: czy zabiegam o względy ludzi, czy raczej Boga? Czy ludziom staram się przypodobać? Gdybym jeszcze teraz ludziom chciał się przypodobać, nie byłbym sługą Chrystusa” (Ga 1, 10); „Nie jest dla mnie powodem do chluby to, że głoszę Ewangelię. Świadom jestem ciężącego na mnie obowiązku. Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii!” (1 Kor 9, 16).

Bycie prorokiem w świecie wymaga, aby osoba konsekrowana była wierna swojemu charyzmatowi, dając jednoznaczne i jawne świadectwo wiary, aby ustawicznie troszczyła się o harmonię pomiędzy przepowiadaniem i życiem oraz stosowała się do zaleceń Magisterium Kościoła (por. VC 85). Tak rozumiana postawa prorocka osób konsekrowanych realizuje się przede wszystkim na dwóch zasadniczych płaszczyznach: świadectwa życia i działalności apostołskiej.

2. Świadectwo osobistego życia

Pierwszym przejawem postawy prorockiej, a tym samym działalności misyjnej, jest osobiste świadectwo życia. Papież Jan Paweł II w swoim przesła-

²¹ J a n P a w e ł II, *Przemówienie do zakonników i zakonnice w Katedrze Prymasowskiej św. Katarzyny w Utrechcie*, 12 V 1985, nr 2, w: *Jan Paweł II w Krajach Beneluksu...*, s. 66.

niu do osób konsekrowanych niejednokrotnie poruszał ten temat uważając, że świadectwo życia autentycznie i bez reszty oddanego Bogu i braciom „jest niezbędne, aby uobecnić w świecie Chrystusa i docierać z jego Ewangelią do ludzi naszych czasów, którzy chętniej słuchają świadków niż nauczycieli i są bardziej wrażliwi na żywe przykłady niż słowa”²².

Apostolica vivendi forma – apostołska forma życia, jak tradycyjnie określa się życie zakonne (VC 93) ze względu na styl życia i działalność nawiązującą do Apostołów – jest jednym z najskuteczniejszych sposobów głoszenia Dobrej Nowiny. Nic nie jest tak przekonujące jak świadectwo osobistego życia. Osoba konsekrowana, obierając drogę rad ewangelicznych, upodabnia się coraz bardziej do Chrystusa i naśladuje tę formę życia, jaką On sam przyjął i dał swoim uczniom za wzór. Jednym słowem, żyje Jego życiem i włącza się w Jego misję. Zachowując czystość, osoba konsekrowana świadczy o tym, że Bóg jest jej największą miłością i Jemu należy oddać serce. Praktykując ubóstwo, świadczy o swoim bezgranicznym zaufaniu do Boga, od którego wszystko otrzymuje. Żyjąc w posłuszeństwie, świadczy o Chrystusie mającym upodobanie jedynie w pełnieniu woli Ojca. Można zaryzykować stwierdzenie, że jest to najdoskonalsza forma komunikowania prawdy o Bogu i o Kościele.

Forma i styl życia jest więc pierwszą misją prorocką, jaką „mimowolnie” pełni każda osoba konsekrowana. Jest to zarazem najważniejszy element w całej misji życia konsekrowanego, stanowiący jego główne wyzwanie i zadanie: „Dawać świadectwo o Chrystusie swoim życiem, czynami i słowami – oto szczególna misja życia konsekrowanego w Kościele i w świecie” (VC 109). Można więc postawić tezę, że sama konsekracja jest już misją (por. VC 72).

Św. Paweł pisze, że nie w słowie, lecz w mocy przejawia się Królestwo Boże (por. 1 Kor 4, 20). Chrystusowa moc powinna emanować z osób konsekrowanych, aby wszyscy, napełnieni wiarą, mogli czerpać z tego źródła życia: „Osoby konsekrowane mają być w świecie solą, która nie traci smaku, światłem, które nie przestaje promieniować na otoczenie, miastem położonym na górze, które przyciąga wzrok z daleka (por. Mt 5, 13-16)”²³ Światu potrzebni są ludzie, „którzy będą umieli zaryzykować własnym życiem, aby inni mieli życie i nadzieję” (VC 105). Tylko osoba, która doświadczyła obecności Chrystusa, która została obdarzona darami Jego Ducha, jest w stanie

²² J a n P a w e ł II, *Przestanie do osób konsekrowanych w Polsce*, Jasna Góra, 4 czerwca 1997 r., „Życie Konsekrowane” 3(1997), s. 6.

²³ Tamże.

wyść ze „świata własnych wyobrażeń” i głosić swoim życiem obiektywną Prawdę, Dobrą Nowinę. Tak więc, jak podkreśla Jan Paweł II, „pierwszą misję osoby konsekrowane mają pełnić wobec samych siebie i czynią to, kiedy otwierają własne serca na działanie Ducha Chrystusa” (VC 25). W innym miejscu Papież stwierdza: „Chociaż niezwykle doniosłe są wielorakie dzieła apostołskie, jakie spełniacie – to przecież najbardziej podstawowym dziełem apostołskim pozostaje zawsze to, czym (a zarazem kim) w Kościele jesteście” (RD 15). Dlatego osoba konsekrowana powinna dbać przede wszystkim o rozwój swojego życia duchowego. Jedynie „wysoki poziom duchowy życia konsekrowanego może wstrząsnąć świadomością ludzi naszych czasów, którzy są spragnieni absolutnych wartości, i stać się w ten sposób porywającym świadectwem” (VC 93). Powinna także troszczyć się o rozwój całej swojej osobowości, swoich zdolności i talentów. Wszystkie dary otrzymane od Boga nie są bowiem do użytku własnego „ja”, lecz mają służyć bliźniemu, wspólnocie, Mistycznemu Ciału Chrystusa. Osoba konsekrowana winna być świadoma tego, że tym bardziej będzie prezentować sobą obraz Boga, im głębiej będzie żyć swoim powołaniem²⁴

Życie konsekrowane istnieje w tym celu, aby być świadectwem życia trynitarnego, które jest Komunią Osób. Wspólnoty braci i siostr mogą skutecznie pełnić swoją prorocką misję tylko wówczas, kiedy odzwierciedlają komunie Trójcy Przenajświętszej. Jej wyrazem powinna być troska o budowanie komunii pośród osób danego instytutu życia konsekrowanego, jak też komunii wszystkich stanów życia w Kościele i świecie. W ten sposób już samo życie braterskie staje się „czynnym prorocstwem w społeczeństwie, które odczuwa głęboką – choć czasem nieświadomioną – tęsknotę za braterstwem bez granic” (VC 85), a światu głoszone jest „orędzie pokoju, który zstępuje od Ojca, poświęcenia, którego świadectwo dał Syn, i radości, która jest owocem Ducha Świętego” (VC 25).

3. Działalność apostołska w Kościele i dla Kościoła

Chrystus po Zmartwychwstaniu powiedział do swoich uczniów: „Dana mi jest wszelka władza w niebie i na ziemi. Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie

²⁴ Por. A. J. Nowak, *Osoba konsekrowana*, t. II: *Ślub postuszeństwa*, Lublin 1994, s. 29.

je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 29, 18b-20). W tych słowach zawarta jest istota ewangelizacyjnej misji Kościoła. Kościół powołany jest do tego, aby przekazywać depozyt Dobrej Nowiny wszystkim pokoleniom. W tym dziele, zgodnie z zapewnieniem Jezusa, cieszy się on nieustanną asystencją Ducha Świętego: „A Pocieszyciel, Duch Święty, którego Ojciec pośle w moim imieniu, On was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, co Ja wam powiedziałem” (J 14, 26).

Należy podkreślić, że Kościół bierze swój początek z działalności ewangelizacyjnej Jezusa i Apostołów. Jest powołany do ewangelizacji, bo zaistniał dzięki niej. Ma głosić wszelkiemu stworzeniu Królestwo Boże i zbawienie, co stanowi kluczowy wymiar ewangelizacji (por. EN 8-10), a także ewangelizować siebie, aby zachować świeżość i moc w przepowiadaniu Ewangelii (por. EN 14-15). W nowym tysiącleciu Kościół wzywa wszystkich wyznawców Chrystusa do nowej ewangelizacji. Życie konsekrowane, będące w sercu Kościoła, odgrywa szczególną rolę w misji ewangelizacyjnej. Dokumenty Kościoła podkreślają niezwykłą skuteczność świadectwa osób konsekrowanych, które oddają się modlitwie, milczeniu, pokucie i ofierze; które są najbardziej wolne i mogą dobrowolnie opuścić wszystko i iść na krańce świata; które odznaczają się przedsiębiorczością, pomysłowością i oryginalnością; które są wielkoduszne i wzbudzają podziw u patrzących (por. EN 69). Osoby konsekrowane znajdują się na pierwszej linii „frontu misyjnego” (VC 76). Mają „głosić na dachach” to, co same najpierw przeżyły w głębokim zjednoczeniu z Chrystusem. Ożywione gorliwością swoich założycieli, mają z odwagą nieść Dobrą Nowinę do najdalszych zakątków ziemi, poszukując nowych dróg głoszenia Ewangelii oraz nowych metod nauczania i wychowania kolejnych pokoleń.

Każda ewangelizacja – zanim stanie się przepowiadaniem, nauczaniem czy wychowaniem – „jest najpierw objawieniem się Boga obecnego w ewangelizatorze” Dlatego osoby konsekrowane powinny zawsze pamiętać, że większą wartość ma „być” aniżeli „działać” Z tego tytułu powinny pielęgnować w sobie ducha komunii kościelnej i współpracy z ludźmi dobrej woli, aby promieniować radością, której źródłem jest przebywanie z Chrystusem²⁵

Kościół, jako kontynuator zbawczej misji Chrystusa (por. RMi 1), pragnie wypełnić Jego dzieło w całkowitej wierności nauce Ewangelii i natchnieniom Ducha Świętego. W przypadku osób konsekrowanych oznacza to, że każdy

²⁵ *Misja życia konsekrowanego*, nr 3.

powinien głosić nie tyle „swoje przemyślenia”, lecz Ewangelię Chrystusa, czyniąc to w imieniu Kościoła, który go posyła na mocy autorytetu Chrystusa. Działalność apostołska nie może być dla nikogo aktem indywidualnym i prywatnym, lecz ma znajdować swoje głębokie zakorzenienie we wspólnocie kościelnej, przez co misja zyskuje wymiar eklezjalny (por. EN 60).

Niedoścignionym wzorem apostoła jest św. Paweł. Dla niego kluczem do rozumienia całej rzeczywistości była Osoba Jezusa Chrystusa, Jego słowa i czyny, a przede wszystkim tajemnica paschalna śmierci i zmartwychwstania. Apostolstwa nie da się zrozumieć ani tym bardziej pokochać bez naśladowania życia Chrystusa, bez intymnego poznania Jego wewnętrznych dążeń i odczuć (Flp 2, 5), o których wspomina Ewangelia: „Mam także inne owce, które nie są z tej owczarni” (J 10, 16); „przyjdźcie do Mnie wszyscy” (Mt 11, 28); „pragnę” (J 19, 28); „idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu” (Mk 16, 15). Oddając się różnym formom posługi apostołskiej osoby konsekrowane powinny zawsze mieć na uwadze to podstawowe odniesienie do Chrystusa. Albowiem – jak naucza adhortacja *Vita consecrata* – „dawać świadectwo o Chrystusie swoim życiem, czynami i słowami – oto szczególna misja życia konsekrowanego w Kościele i w świecie” (VC 109).

Działalność apostołska winna opierać się na miłości i wypływać z miłości. Jan Paweł II zachęca w swej adhortacji, aby członkowie każdego instytutu mogli powtórzyć za Apostołem Pawłem: „Miłość Chrystusa przynagła nas” (2 Kor 5, 14). „Takie bowiem jest zadanie życia konsekrowanego: pracować we wszystkich częściach świata dla umocnienia i rozszerzania Królestwa Chrystusa, głosząc Ewangelię wszędzie, nawet w najdalszych regionach” (VC 78). Miłość, jako fundament działalności apostołskiej, dotyczy szczególnie procesu inkulturacji: „Tylko miłość powinna rozstrzygać, czy coś ma być wykonane, czy zaniechane; zmienione czy nie zmienione. Miłość jest zasadą działania oraz celem, do którego należy dążyć. Cokolwiek się szczerze uczyni dla niej i zgodnie z nią, nigdy nie będzie niewłaściwe”²⁶

Jedną z wielkich lekcji apostołstwa, której wciąż trzeba się uczyć, jest zrozumienie, że w każdej epoce, włącznie z tą, w której przyszło nam żyć, „misja Chrystusa Odkupiciela, powierzona Kościołowi, nie została jeszcze bynajmniej wypełniona do końca” i tak naprawdę „dopiero się rozpoczyna” (RMis 1). Jeśli celem apostołstwa jest „kształtowanie Chrystusa” w ludzkich sercach (por. Ga 4, 19), tak aby z wszystkich uczynić „przybranych synów

²⁶ I z a a k d e S t e l l a, Kazanie 31: PL 194, s. 1793, cyt. za: RMis 60.

przez Jezusa Chrystusa” (Ef 1, 5), potrzeba wręcz „tysiącletniej cierpliwości Boga”, aby mogło się to dokonać²⁷

IV PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Życie konsekrowane znajduje się dzisiaj w obliczu nowych wyzwań, które wymagają nowych i coraz bardziej ewangelicznych postaw. Te nowe wyzwania płyną ze świata, który stał się „globalną wioską”, gdzie wszelkie wydarzenia i spotkania zyskują w coraz większym stopniu charakter wieloreligijny i wielokulturowy. Powstają nowe problemy, które rosną w zawrotnym tempie: kryzys rodziny, zeświecczenie społeczeństwa, liberalizm moralny, manipulacja medialna, terroryzm, degradacja środowiska itp. Wraz z nimi pojawiają się pytania, jak te negatywne procesy powstrzymać? Jak pokonać niesprawiedliwość i biedę? Jak bronić ludzkiego życia na każdym jego etapie? Jak przemawiać do dzieci, młodzieży, dorosłych, aby chcieli słuchać? Jak chronić dzieci przed złym wpływem mediów? Jak bronić godności kobiet? Jak wykorzystać środki społecznej komunikacji na służbę dobra, prawdy i piękna? Jak funkcjonować w postnowoczesnej i „wyplukanej” z wartości i autorytetów kulturze?

Wszystkie te sytuacje i wyzwania są areopagami misji, na których musi rozbrzmiewać ewangeliczne przesłanie błogosławieństwa i miłości. Z pewnością globalizacja świata wymaga również globalizacji sił ze strony wszystkich wspólnot chrześcijańskich, włącznie ze wspólnotami życia konsekrowanego. Potrzeba „jednego serca i jednej duszy” (por. Dz 4, 32), aby nie dać się pokonać złu, lecz zło dobrem zwyciężać (Rz 12, 21) i wszędzie dawać apostoelskie świadectwo wiary w Chrystusa i w Jego Kościół. Nie wolno zapominać, że kiedy powstają nowe trudności, Bóg daje również nowe łaski, aby móc je przewartościować. Dlatego życie konsekrowane musi iść drogą nadziei „wbrew nadziei” (Rz 4, 18). Jego punktem oparcia nie mogą być bogactwa tego świata, honory, zaszczyty i władza, lecz Krzyż Chrystusa, jako najwyższy przejaw Bożej miłości. W Nim jest prawdziwa siła w słabości (por. 2 Kor 12, 9-10).

²⁷ Tak uważał François-Xavier Nguyen Van Thuân (1928-2002), wietnamski kardynał, który spędził 13 lat w więzieniach komunistycznych, z czego 9 lat w całkowitej izolacji, cyt. za: A. D a l l’ O s t o, *La missione per il terzo millennio*, „Testimoni” 17(2002), s. 2.

Przyszłość misji życia konsekrowanego w Kościele należy więc widzieć w perspektywie nadziei, która wypływa z zapewnienia Chrystusa, że „bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16, 18). Nigdy nie należy zapominać, że „życie konsekrowane jest darem Bożym i że to przede wszystkim Pan prowadzi je do dobrego końca według swych zamierzeń”²⁸ Nadzieja ta musi znaleźć swój konkretny wyraz w praktyce codziennego życia osób konsekrowanych. Dlatego warto tutaj zaakcentować kilka spraw, które wydają się być najbardziej priorytetowe i istotne dla powodzenia misji²⁹

Przede wszystkim potrzebne jest osobiste doświadczenie Boga i wynikające z tego doświadczenia świadectwo życia. Dzisiaj nie wystarczy mówić ogólnie o Bogu, ale trzeba umieć odpowiedzieć na pytanie, jaka jest specyfika chrześcijaństwa, co wyróżnia naszą wiarę na tle innych religii, kultur i filozofii. Być może jest to jedno z największych wyzwań, jakie spotyka Kościół na przestrzeni dwudziestu wieków historii. Jak kiedyś uczniom Jezusa, tak dzisiaj i nam zostaje przedstawione życzenie: „Chcemy ujrzeć Jezusa” (J 12, 21). Ludzie nie tylko chcą o Nim usłyszeć, lecz chcą Go zobaczyć. W rzeczywistości na tym polega istota misji chrześcijańskiej: przekazywać innym swoje doświadczenie Jezusa (por. RMis 24). A jak można wywnioskować z adhortacji *Vita consecrata*, żarliwe głoszenie Chrystusa jest zawsze owocem żarliwej miłości do Chrystusa (por. VC 76 i 109).

Potrzeba także szczególnej wrażliwości na „ziarna Słowa”, które Duch Święty zasiewa w ludzkich sercach, w różnych inicjatywach religijnych, tradycjach i kulturach, otwierając je „ku dojrzałości w Chrystusie” (RMis 28). Pomimo tego, że to On jest „nadrzędnym podmiotem całej misji kościelnej” (RMis 21), domaga się od nas misyjnej współpracy, aby doprowadzić do końca dzieło zbawienia świata.

Ważnym potwierdzeniem, a zarazem warunkiem misji życia konsekrowanego jest trwanie w komunii eklezjalnej. Kościół, jako „powszechny sakrament zbawienia” (DM 1), jest misyjny w takim stopniu, w jakim odzwierciedla trynitarną komunie Osób Boskich. Również życie konsekrowane, dane Kościołowi „jako element o decydującym znaczeniu dla jego misji” (VC 3), spełni swoją rolę tylko wtedy, kiedy swoim charyzmatem będzie służyło „budowie Ciała Chrystusa i misji Kościoła w świecie” (VC 4).

²⁸ B e n e d y k t XVI, Przemówienie z okazji Dnia Życia Konsekrowanego, Rzym, 2 lutego 2007, <http://papiez.wiara.pl/index.php?grupa=4&art=1170748410>. Data cytowania: 31.07.2007.

²⁹ Opieram się tutaj w znacznym stopniu na przemyśleniach kard. François-Xaviera Nguyễn Van Thuâna, cyt. za.: A. D a l l' O s t o, *La missione per il terzo millennio*, s. 4.

Wreszcie należy zauważyć, że misja życia konsekrowanego przyniesie oczekiwane owoce, jeżeli będzie zakorzeniona w medytacji i kontemplacji słowa Bożego, które uzdalnia człowieka do odczytania woli Bożej i uczy go patrzeć na świat oczyma Boga. Osoby konsekrowane są w szczególny sposób powołane do tego, aby być „żywą Ewangelią”, nadając konkretny kształt słowom i gestom Jezusa. Tylko żyjąc duchem ewangelicznych błogosławieństw i wprowadzając je w czyn, jak święci założyciele wspólnot zakonnych, staną się prawdziwymi prorokami, jakich potrzebuje świat.

BIBLIOGRAFIA

- B a l t h a s a r H. U. von: W pełni wiary, tł. J. Fenrychowa, Kraków: Wydawnictwo ZNAK 1991.
- B e n e d y k t XVI: Orędzie na 43. Światowy Dzień Modlitw o Powołania, 7 maja 2006, <http://www.b16.pl/dokumenty/775,powolania.html> (23.07.2007).
- B e n e d y k t XVI: Przemówienie z okazji Dnia Życia Konsekrowanego, Rzym, 2 lutego 2007, <http://papiez.wiara.pl/index.php?grupa=4&art=1170748410> (31.07.2007).
- C h m i e l e w s k i M.: Życie konsekrowane – znak i manifestacja prorockiej misji Kościoła, „Życie Konsekrowane” 4(2000), s. 28-34.
- C h m i e l e w s k i M.: Życie konsekrowane awangardą duchowości chrześcijańskiej w Trzecim Tysiącleciu, „Życie Konsekrowane” 1(2001), s. 25-34.
- D a l l ’ O s t o A.: La missione per il terzo millennio, „Testimoni” 17(2002), s. 1-4.
- G ó m e z J. A.: Od odnowy do refundacji, „Życie Konsekrowane” 1(1996), s. 47-51.
- J a n P a w e ł II: Adhortacja apostolska *Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia (25 III 1984).
- J a n P a w e ł II: Encyklika *Redemptoris missio* o stałej aktualności posłania misyjnego (7 XII 1990).
- J a n P a w e ł II: Posynodalna adhortacja apostolska *Christifideles laici* o powołaniu i misji świeckich w Kościele i świecie (30 XII 1988).
- J a n P a w e ł II: Posynodalna adhortacja apostolska *Vita consecrata* o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i świecie (25 III 1996).
- J a n P a w e ł II: Przemówienie do zakonników i zakonnic w Katedrze Prymasowskiej św. Katarzyny w Utrechcie, 12 V 1985, w: Jan Paweł II w Krajach Beneluksu 11 V 1985-21 V 1985 i w Liechtensteinie 8 IX 1985. Przemówienia i homilie, Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX 1987, s. 65-68.
- J a n P a w e ł II: Przesłanie do osób konsekrowanych w Polsce, Jasna Góra, 4 czerwca 1997 r., „Życie Konsekrowane” 3(1997), s. 2-6.
- K a l n i u k J.: Formacja do misji Kościoła, „Życie Konsekrowane” 1(1997), s. 24-26.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań: Pallottinum 2002²

Komisja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego przy Konferencji Episkopatu Polski, Misja życia konsekrowanego, List pasterski na niedzielę 30 stycznia 2000 r., <http://www.episkopat.pl/?a=dokumentyKEP&doc=konsekrowanego> (21.07.2007).

L i s z k a P.: Oczekiwania Kościoła i świata wobec życia zakonnego dziś, „Życie Konsekrowane” 2(1998), s. 54-62.

M i s i u r e k J.: Charyzmatyczny wymiar życia konsekrowanego, „Życie Konsekrowane” 1(1998), s. 24-28.

M i s i u r e k J.: *Vita consecrata* w świetle nauczania Soboru Watykańskiego II o życiu zakonnym, w: *Vita consecrata*. Adhortacja. Tekst i komentarze, red. A. J. Nowak, Lublin: RW KUL 1998, s. 159-178.

N o w a k A. J.: Osoba konsekrowana, t. II: Ślub posłuszeństwa, Lublin: TN KUL 1994.

N o w a k M.: O nowy model życia zakonnego w Kościele, „Życie Konsekrowane” 4(1998), s. 52-54.

P a w e ł VI: Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* o ewangelizacji w świecie współczesnym (8 XII 1975).

P o p ł a w s k i J. M.: Znaczenie modlitwy w życiu zakonnym, w: *Vita consecrata*. Adhortacja. Tekst i komentarze, s. 343-353.

S ł o m k a W.: Eklezjalny rys życia konsekrowanego, w: *Vita consecrata*. Adhortacja. Tekst i komentarze, s. 213-224.

Sobór Watykański II: Konstytucje, Dekrety, Deklaracje, Poznań [b.r.w.]

W o ł a n i n A.: Duchowość misyjna, „Życie Duchowe” 21(2000), s. 18-26.

Z a r z y c k i S. T.: Apostolski charakter życia zakonnego, w: *Vita consecrata*. Adhortacja. Tekst i komentarze, s. 383-406.

WYKORZYSTANE SKRÓTY

- ChL – Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Christifideles laici* o powołaniu i misji świeckich w Kościele i świecie.
- DA – Sobór Watykański II, Dekret o apostołstwie świeckich *Apostolicam actuositatem*.
- DM – Sobór Watykański II, Dekret o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes*.
- DZ – Sobór Watykański II, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*.
- EN – Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi* o ewangelizacji w świecie współczesnym.
- KK – Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*.
- KKK – *Katechizm Kościoła Katolickiego* (II wyd. popr.)
- RD – Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Redemptionis donum* o konsekracji zakonnej w świetle tajemnicy Odkupienia.
- RMis – Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* o stałej aktualności posłania misyjnego.
- VC – Jan Paweł II, Posynodalna adhortacja apostolska *Vita consecrata* o życiu konsekrowanym i jego misji w Kościele i świecie.

DIMENSIONE ECCLESIALE
DELLA MISSIONE DELLA VITA CONSACRATA

S o m m a r i o

La vita consacrata appartiene alla natura della Chiesa e si pone nel cuore stesso della Chiesa come elemento decisivo per la sua missione, giacché esprime l'intima natura della vocazione cristiana. Nell'articolo viene prima presentata la riflessione sulla natura missionaria della Chiesa e della vita consacrata. Segue la considerazione sulla vita spirituale come anima della missione della vita consacrata. Infine viene trattato il tema del carattere profetico della missione della vita consacrata con un particolare accento sulla testimonianza personale e su alcuni elementi essenziali dell'attività apostolica.

Riassunto da Krzysztof Burski SSP

Słowa kluczowe: Kościół, życie konsekrowane, misja, działalność apostolska, świadectwo życia, prorocstwo.

Parole chiavi: Chiesa, vita consacrata, missione, attività apostolica, testimonianza di vita, profezia.

Key words: Church, consecrated life, mission, apostolical activity, testimony of life, prophecy.